

Basın Mesleğinde Çalışanlarla Çalıştıranlar Arasındaki Münasebetlerin Tanzimi hakkındaki Kanunun 10, 15, 17, 20 ve 28 nci maddelerinin değiştirilmesine ve aynı kanuna bâzi maddeler eklenmesine dair Kanun

(Resmî Gazete ile ilânı : 19 . II . 1954 - Sayı : 8638)

No.
6253

Kabul tarihi
12 . II . 1954

MADDE 1. — Basın Mesleğinde Çalışanlarla Çalıştıranlar Arasındaki Münasebetlerin Tanzimi hakkındaki 5953 sayılı Kanunun 10, 15, 17, 20 ve 28 nci maddeleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 10. — Mesleke ilk intisaboden gazeteciler için tecrübe müddeti en çok bir aydır. Bu müddet içinde taraflar iş akdini ihbar mühletine ve tazminat mükellefiyetine tâbi olmaksızın feshedebilirler.

Madde 15. — Bir mevkutede çalışan gazeteci, mukavele hükümleri dışında olarak iş veren tarafından verilen işler veya sipariş edilen veya yayınlanması kabul edilen yazılar için ayrıca ücrete hak kazanır.

Madde 17. — Mensup olduğu mevkutedeki bir yayın dolayısıyla hürriyeti tahdide uğriyan gazeteci ücretini iş verenden almakta devam eder. Ancak, hürriyetin tahdidini mucip olan yayın, mezkûr gazeteci tarafından, mevkute mesul müdürünün veya sahibinin haberi olmadan yapıldığı veya yaptırıldığı yahut mesul müdürün tetkikından geçirilerek neşri takarrür eden şekil üzerinde tahrifat, tadilât, tay yahut ilâveler yapmak veya yaptırılmak suretiyle vukubulduğu takdirde mezkûr gazeteci bu hükümden faydalanamaz.

Birinci fıkradaki hürriyet tahdidi gazetecinin o mevkuteden ayrılmasından sonra vukua gelmişse, gazetecinin bahsi geçen mevkuteden son aldığı ücreti miktarındaki tazminat, hürriyeti tahdit edildiği müddetçe, her ay yayının yapılmış olduğu mevkute sahibi tarafından ödenir.

Her ne sebeple olursa olsun, neşriyatı tatil edilen mevkutede çalışanlar, tatil tarihinden itibaren iki ay müddetle ücretlerini alırlar.

Madde 20. — Günlük gazetelerin Şeker Bayramının ikinci ve üçüncü günleriyle Kurban Bayramının ikinci, üçüncü ve dördüncü günlerinde intişar etmeleri memnudur. Bu günlere mahsus gazete neşri hakkı, her vilâyette, gazetecilerin bağlı buldukları meslekî teşekküllerden basın kartı hâмили âzası en fazla olanına aittir.

Birinci fıkrada bahsi geçen gazete neşri hakkının tesbiti için alâkalı meslekî teşekküllerin Şeker ve Kurban bayramlarının ikinci günlerinden en az (15 gün evvel mahallin en büyük mülkiye âmirine müracaat ederek âza durumlarını tevsik ettirmeleri mecburidir. Mülkiye âmirine yapılacak müracaat tarihinden sonra basın kartı hâмили âza sayısında vâkı olabilecek değişiklikler neşir hakkının tesbitinde nazara alınmaz.

İki veya daha fazla meslekî teşekkülün basın kartı hâмили âzalarının sayıları arasında eşitlik görüldüğü takdirde, gazete neşri hakkı bu teşekküller tarafından müştereken kullanılır. Bu vaziyette bulunan meslekî teşekküller gazeteyi müştereken çıkarmak hususunda anlaşamadıkları takdirde kur'aya müracaat olunur. Kur'a, en büyük mülkiye âmirinin veya vazifelendireceği zatın huzurunda yapılır.

Gazete neşri hakkının tesbit ve tevsiki işlerinin ne suretle yapılacağını Çalışma Vekâleti tâyin eder.

Birinci fıkrada bahsi geçen bayram günlerinde çalışılmamış olması sebebiyle gazetecilerin ücretlerinden hiçbir suretle eksiltme yapılamaz.

Madde 28. — Bu kanunun (20) nci madesi ile günlük gazeteler hakkında intişar memnuiyeti kabul edilmiş olan günlerde, günlük gazetelerin neşrine devam olunduğu veya bahsi geçen maddede yazılı meslekî teşekkülden gayri kimseler tarafından o günlere mahsus gazete neşredildiği takdirde, neşreden kimse hakkında her baskı için (5 000) liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezası hükmolunur.

MADDE 2. — Aynı kanuna aşağıdaki maddeler eklenmiştir :

EK MADDE 1. — 5953 sayılı Kanununun 1 nci maddesindeki gazeteci tâbirinin şümulü dâhilinde bulunan kimselerden müessese, matbaa, idarehane ve büro gibi yerlerde hizmetlerinin mahiyeti itibariyle müstemirren çalışanlar için günlük iş müddeti, gece ve gündüz devrelerinde, sekiz saattir.

Yukarıki fıkra hükmünün dışarısında kalarak, gündüz veya gece devresindeki çalışma müddetinin daha fazla hadlere artırılması, bu kanuna göre, (Fazla saatlerle çalışma) sayılır.

Her bir fazla saat çalışma için verilecek ücret, normal çalışma ücretinin saat başına düşen miktarının % 25 ten % 50 ye kadar yükseltilmesi suretiyle ödenir. Bu nispetin tâyininde gazetecilerle iş veren serbestçe anlaşılır.

Ancak, günlük normal çalışma müddetine ilâveten bu madde mucibince tatbik edilecek fazla çalışmaların saat (24) ten sonraya tesadüf eden saatlerinde çalıştırılan gazetecilerin ücretlerinin saat başına düşen miktarına yapılacak zam % 50 den aşağı olamaz.

Fazla saatlerin hesabında, yarım saatten az olan müddetler yarım saat, fazlası ise bir saat sayılır.

Fazla saatlerle çalışma, ücretlerini parça başına veya yapılan iş miktarına göre alan gazetecilere yaptırıldığı takdirde dâhi bu kimselerin fazla saatlere teka-bül eden ücretleri bu maddedeki esaslara göre ödenir.

EK MADDE 2. — İktisadi ve İçtimai zaruretler dolayısıyla Çalışma Vekâletince lüzumlu görülecek yerlerde (5953) sayılı kanununun 1 nci maddesinde gösterilen işlerde çalıştırılan gazetecilere ödenecek ücretlerin en aşağı hadleri; ikinci fıkrada gösterilmiş bulunan komisyonlar tarafından tesbit olunur.

Bu komisyonlar, Çalışma Vekâletiyle Ekonomi ve Ticaret Vekâletinin ve Basın - Yayın ve Turizm Genel Müdürlüğünün kendi mensupları arasından seçecekleri birer kişi ile asgari ücretin tesbit edileceği mahalde gazetecilerin ve bunların iş verentlerinin kendi aralarından seçecekleri birer kişiden terekübeder. Çalışma Vekâletine mensup zat, komisyona başkanlık eder.

Asgari ücretin tesbit edileceği mahalde gazeteciler tarafından kurulmuş meslekî teşekkül mevcut değilse, yukarıki fıkrada bahsi geçen iş verenlerle gazeteciler o mahalle en yakın bulunan gazeteci meslek teşekkülleri tarafından seçilir.

Komisyon reylerin ekseriyetiyle karar verir. Komisyon tarafından verilen karar Çalışma Vekilinin tasdikiyle kesinleşir.

Bu komisyonların memur âzalarının yol masraflarıyla seyahat ve ikamet yevmiyeleri kendilerine dairelerince ödenir.

Komisyonların çalışma ve toplanma zaman ve usulleri, bu komisyonların memur olmıyan âzalarına Çalışma Vekâletince verilecek yol masraflarıyla huzur hakkının miktarları, asgari ücretin tesbitinde nazara alınacak hususlar ve komisyonların iş

veren ve gazeteci âzalarının seçim şekilleri Çalışma Vekâleti tarafından tesbit olunur.

EK MADDE 3. —

A) Bu kanunun ek 1 nci maddesinde yazılı fazla saatlerle çalışma ücretlerini gazeteciye ödemiyen veya mezkûr maddede yazılı zam hadlerinden daha aşağı hesabetmek suretiyle ödiyen iş veren, ödemediği fazla saat ücretleri tutarının veya eksik ödediği ücretler tutarının iki misli miktarında ağır para cezasına mahkûm edilir.

B) Bu kanunun ek 2 nci maddesi gereğince gazetecilere verilmesi lâzım gelen ücretleri bahsi geçen maddenin tâyin ettiği tarz ve usullerden başka türlü hesabederek veren veya daha aşağı hadlerde ödiyen iş veren hakkında (50) liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezası hükmolunur.

MADDE 3. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

MADDE 4. — Bu kanun hükümlerini icfaya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

15 Şubat 1954

<i>Riyaseti Cumhura yazılan tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	13 . II . 1954 ve 2/526
<i>Bu kanunun ilânının Başvekâlete bildirildiğine dair Riyaseti Cumhurdan gelen tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	15 . II . 1954 ve 4/66
<i>Bu kanunun müzakerelerini gösteren zabıtların cilt ve sayfa numaraları</i>	:	Cilt Sayfa
	:	22 204
	:	24 3
	:	26 49
	:	27 182
	:	28 267:270

[İnikat : 42 — 75 sıra numaralı matbua 42 nci İnikat zaptına bağlıdır.]